

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Epistulae - Cod. Aug. perg. 52

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronimus an Eustochius: de virginitate servande

[urn:nbn:de:bsz:31-6736](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6736)

atq; alia eundem locum potest exponere quia eius obscuritas patet; Ideo autem desidero interpretationem
 tuam de hoc ut et tanta latinorum interpretum qui qualis cumq; hoc ausu quantum possumus impe-
 nna careamus, & hi quos invidere putant utilib; laboribus tandem aliquando fieri potest
 intellegant. Propter ex me nolle tua & hebreo interpretatione in ecclesia legi ne contra hanc auc-
 toritatem tamquam novum aliquid proferentes magno scandalo per turbemus plebes xpi qua-
 rum aures & corda illo interpretationem auclire consuevit que etiam ab apostolis approbata est.
 Unde salud apud ionam uirgultum sicut hebreo nec hedera est nec cucurbita. Sed nescio quid aliud
 quod in uico suo. nixum nullum sustentandū ammiculis erigat. Malle iam in omnibus latinis
 cucurbitam legi. Non enim frustra hoc puto hanc potuisse nisi quia huic simile sciebant.
 Scias me immo fortasse plus quam sexaginta tribus epistolis tuis respondisse arbitror. quarum
 duas per circipiarum accepi unā firmam. Rescribe quoduis fuerit ad nos. ut ad al-
 ios instruendos. Dabo autem operam diligentiorē quantum me adiuuat dñs. ut littere
 quas ad te scribo prius ad te pueniant. quā ad quēquā quo laeius disparantur. Fate-
 or enim nec mihi fieri uellem. de tuis ad me quod dicitur ad te factum iustissime expro-
 bulas. Tamen placeat nob; inuicem non tantum caritas. uerum etiam libertas ami-
 ciae. ne apud me taceas. te ergo apud te quod nostris litteris uicissim nos mouet. eo
 scilicet animo quo oculis dñi in fratrem dilectione. nē hisplucet. Quod si inter nos fieri pos-
 se sine ipsius dilectionis pnuosa offensione nō putas nō fiat. Illa enim caritas quam
 tecū habere uellim pfecto maior est. sed melius hec minor quā nulla est.
 EXPLICIT EPISTOLE SCILICET AUGUSTINI SEU SCILICET HIERONIMI PRESBITERI

DE

AINCIPIT EPISTOLA HIERONIMI BENEDICTI AD EUSTOCHIUM DE VIRGINITATE ISRAEL
 Audi filia & uide & inclina aurem tuam & obliuiscere populum tuum & domum patris tui
 quā concupiscis & decorem tuum. In quadragesimo quarto psalmo dñs ad adamam loquitur
 humanam ut secundum & templum habere & terra sua & decore sua. Re-
 linquat chaldeos qui quasi demonia interpretantur. & habitet in regione iuuentium.
 quam alibi propheta suspirat dicens. credo uidere bonam dñi in terra iuuentium. Jeru-
 salē sufficit tibi & iero de patria. nisi obliuiscaris populi & domus patris tui & carne contemp-
 ta sponsi uingaris & amplētib; nē respexeris inquit nec steteris in tota curia regione.
 in monte saluum te fac ne forte comprehendaris. Non expedit ad p̄hensō a matro respicere
 posterum. nec de agro reuer ad domum. nec post xpi tunicā ad tollendum aliud uestimentum
 teo descendere. Grandemiraculum patris filiam coortatur nememinerit patris. Vos de patre
 diabolo estis & desideria patris uestri facere uultis dicitur ad iudeos. & alibi quis facit pecca-
 tum de diabulo est. Tali primō parente generati nigri sumus. & post penitentiam necdum
 culmine uirtutis ascensō dicimus. nigri sumus & decora filie iherusalem. Quia de domo infantis
 meo. oblitus sum patris. renascor in xpo. quid pro hoc mercedis accipio. Sequitur. & concupis-
 cis & decorem tuum. Hoc ergo illud magnum sacramentum. Propter hoc relinquit ho-
 mo patrem & matrem & adheret uxori suę. & erunt ambo unum. ubi in uera carne
 sed in spū. Non est sponsus tuus argutus. non est superbus. & in opus tam duxit uxorem.
 Statim ut uolueris sapientiam ueri auclire salomonis. & ad eum ueneris. confitebit tibi.

Hieronymus dicitur quasi demonia interpretari.

Dicitur hoc ab angelo loeb in quibus.

Verillud. eo qd magnum nescit facit ut aliqd domi capiat.

In omni coram loq̄ do quilibet fide li anima.

Hic dicitur in septimo in epistola in xpo. ubi dicitur in xpo. ubi dicitur in xpo. ubi dicitur in xpo.

cuncta quae nouit & induit & teret in cubiculum suum. & mirum in modum colore mutato
sermo tibi ille conueniet. quae est ista quae ascendit dealbata. Haec ideo in domino
custochia. domina quippe debeo uocare sponsam dominum mei. Ut ex ipso principio lectio
nis agnosceres non nunc laudes uirginitatis esse dicturum quam probasti obtinere & conse
cuta es. Nec enumeratur molestias nuptiarum. quomodo douterus intumescat. ^{sancti} uirginitas
crucis pelex. cura domus sollicitas. omnia quae putantur bona morte extrema praecedat.

Habem^{enim} & maritatus ordinem suum honorabiles nuptias. & cubile immaculatum. Sed ut intel
legeres tibi ex eunt de sodoma timendum esse loth uxoris & complum. Nulla in hoc libello ad
lucio. ad dicitur quippe blandus inimicus est. Nulla erit rethorici popa sermonis. quae
& iam inter angelos ^{statuatur} & beatitudine uirginitatis exposita mundum subiciat pedi
bitus. Nolo tibi uenire supbum de proposito sed timorem. Onusta incedis auro. Latro
uitandus est. Stadium est haec uita mortalibus. Hic contendimus ut ^{alibi} ibi coronemur. Nemo in
serpentes & scorpiones securus ingreditur. Inebriatus est inquit dominus gladius in caelo
& tu pacem arbitraris in terra. quae tribulos ^{nerax} germinat & spinas quas serpens comedit.
Non est nobis conuictio aduersus carnem & sanguinem sed aduersus potestates & principa
tus huius mundi ^{peccatores} harum tenebrarum & aduersus spiritalia nequitiarum in caelestibus. Mag
nis inimicorum circumdantur agminibus. Ostium plenas omnia. Caro fragilis & cinis futura
postmodum. pugnat sola cum pluribus. Cum autem fuerit dissoluta & uenerit princeps
mundi huius & inuenerit in ea nihil. tunc securae audies prophetiam. Non timebis
atque timore nocturno. & a sagitta uolante per diem anegon & pambulante in tenebris ab incur
su & demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille & x. milia ad dex. tristius ad te aut
non cad propinquabit. Quod si eorum temeritas turbauerit & ad singula in cantata
uiciorum caeperis aestuare. & dixerit tibi cogitatio tua quid faciemus. Respondebit haec
haelias. nolite timere quoniam plures nobiscum sunt quam cum illis. & corabit & dicit. dne
aperi oculos puellae & uideat. & apertis oculis uidebis igneam curram quae ad dex
plum haelias in astra sustollat. & tunc laeta cantabis. Anima tua sic passer erop
ta est de laqueo uentantium laqueus conterritus est & nos liberati sumus. Quam diu hoc
fragili corpusculo continemur quam diu habem^{us} thesaurum istum in uasis ficulibus
constitutum & concupiscit spiritus aduersus carnem & caro aduersus spiritum. Nulla est certe
uictoria. Aduersarius noster diabolus tamquam leo rugiens aliquid deuorare querens circum.
Posuisti autem dauid tenebras & facta est nox in ipsa pertransibunt bestiae silus. Catuli
leonum rugientes ut rapiant & querant ad oescaes sibi. Non querit diabolus homi
nes infideles. non eos qui foris sunt & quorum carnes rex in olle succendit assirius.
De ecclesia christi rapere festinat aescaeus secundum abba cuc electus sunt. Iob subuertere
coepit. & deuorato iuda. ad cribrandos apostolos exierit potestate. Non uenit
saluator pacem mittere super terram sed gladium. Caecidit lucifer qui mane oriebat
& ille qui in paradiso deliciarum nutritus est meruit audire. Sialte ferarum ita gla
inde te de iraham dicit dominus. Dixerat enim in corde suo super sidera caeli ponam

sedem meam & ero similis altissimo. Unde cotidie apud eos qui per scalam iacob somniant
descendunt. loquitur dñs. Ego dixi diestis & filii altissimi omnis. Uos autem ut homines morie-
mini & tamquam unus de principibus cecidistis. Cecidit primus diabolus. & cum staret in sinagoga
dorum in medio autem dñs discernat. Apostolus eis quid uelle desinunt scribit. Ubi enim
in uobis dissensiones & emulcationes. nonne homines estis & sicut hominem ambulatis. Si paul-
us electiones & paratus in euangelium xpi. ob carnis aculeos & in centum uittorum repertis corp-
suum & seruitutem subicit. Ne alius p̄ dicans ipse reprob. inueniatur. Et tamen uideat aliam legem
in membris suis repugnantem legi mentis suae & captiuam in lege peccati. Si post nuditatem
ieiunia famem & carcerem flagella supplicia in se metipso reuersus exclamat. Infelix homo
quis me liberabit de corpore mortis huius. tunc p̄ uitas securam esse debere. Caue quae se nequan-
do dicit dicit dñs. uirgo isrl̄ cecidit non est qui suscitauit eam. Audent loqui cum omnia pos-
sint dñs suscitare uirginem non potest post ruinam. Uel & quidem libertate de poena
sed non uel coronare corruptam. Timeamus illam prophetiam ne in nobis & cito
impleatur. & uirgines bonae deficient. Obserua quid dicat & uirgines bonae deficient. quia
& uirgines male. Qui uiderit mulierem ad concupiscendam iam mechatus est eam in corde suo.
Porte ergo & in mente uirginitas. isti sunt uirgines male. uirgines carne non spū. Uirgines
stulte quae oleum non habentes excluduntur ab sponsis. Sicut & ille quae uirgines s̄ ob alias
tam in culpa uirginitate ^{corporum} corrupturae non saluantur. Quid fiet de illis quae prostrauerunt
membrum xpi. & mutauerunt templum s̄ sp̄ in lupanar. Illico audient. descende sede in terra
uirgo filiae babilonis sede in terra non est thronus filiae chaldeorum. Non uocaberis ultra
mollis & deli. cata. accipe molam mole farinam. disco operi uelamentum tuum. Denuda crura
tua transi flumina reuelabuntur ignominiosa apparebunt obprobriata. & hoc p̄ dñi
filii thalamus post oscula fratru eius & sponsi. Ille de qua quondam sermo propheticus
concinebat. Adstitit regina ad dextris eius inuestitu de aurato circumdata uarietate. Nudabitur.
& posteriora eius ponitur in faciem ipsius sedebit ad aquas solitudinis. & posita uase diuina
cabat pedes suos omni transeunt. & usque ad uerticem polluetur. Rectius erat homini
subisse coniugium ambulasse p̄ plana. quam ad altiora tendentem in profundum inferni
cadere. Non fiet obsecro ciuitas ois & rex fidelis sion. ne post trinitatis officium ibi demo-
nes salent. & sirenes nudi fient & hirci. Non saluatur fascia pectoralis sed statim
ut libido uel ueritatem sensum uel blandum uoluptatis incendium dulci nos calore p̄fuderit.
Erumpamus in uocem. dñs auxiliator n̄s non timebo quid faciat mihi caro. Cum paululum
interior homo inter uicia atq; uirtutes coeperit fluctuare. dicit. Quare tristis est anima
mea & quare conturbata est. Spera in dño qm̄ confitebor illi salutare uultus mei dñs meus.
Nolo sinas cogitationem crescere nihil in te babilonium nihil confusio nisi adolescat.
Dum paruus hostis inter fice nequitia elidatur in semine. Audi psalmistam loquentem
Filiae babilonis misera beatus quis & retribuat tibi & retribuam tibi. Beatus qui tenebit & al-
ludat paruulos tuos ad p̄gram. Quia enim impossibile est in sensum hominis non inruere
in quantum medullarum calore ille laudatur ille praedicatur. Beatus qui statim ut coeperit
cogitare interficit cogitatus & elidit eos ad p̄gram. Petra autem est. *Xp̄s 7:1*

72
72
72
14 no

110

Quoties in heremo constitutus & in illa vasta solitudine quae exusta solis ardoribus
horridum monachis prestat habitaculum putauimus romanis inter esse dilectis.
Sedebam solus quia amantudine replectus eram. Horrebant sacco membra deformia
squellidacitas stium & thropie carnes adduxerat. Cotidie lacrimae cotidie gemitus.
& si quando repugnanti somnus imminens oppressit. Nuda humo uix ossa erentia
colla debent. Deuibus uero & potu taceo. Cum & iam languentes aqua frigida utantur.
& coctum celi quid accepisse luxuria est. Ille igitur homo qui ob gehennam & ualim
carcere ipse damnaueram. scorpionum tantum socius & ferarum sepe choros
intereram puellarum. Pallebant ora ieiunus & mens desiderus aestu & uict
in fido corpore. & ante hominem suum in carne p̄ mortua sola libidinum
in-cendia bulliebat. Itaque omni auxilio destitutus aditu iacebam pedes rigi-
bam lacrimis crine tergebam. Et repugnanti carnem ebdomadarum inedia subiugabam;
Non erubescio infelicitatem meam. quin potius plango non esse quod fueram. Meminime
clamantem diem crebro iunxisse cum nocte. nec prius a pectoris cessare uerberibus
quam ad hore dicitur increpante tranquillitas. Ipsam quoque cellulam meam quasi
cogitationum conscia p̄mercebam & in hinc & ita ac rigidus solus deserta pene-
trabam. Sicubi concaua uallium aspera montium aut rupium praerupta cerneba-
tibi me orationis locus. illud miserrime carnis ergastulum. & ut mihi testis est dñs. post
multas lacrimas post clausos oculos inherentes. finum quam uidebar mihi inter esse agnibus
angelos. & laus gaudensq; cantabam. post te in odorem ungentis ^{tuos} currimus. Si autem haec
sustinent illiquiscent corpore solis cogitationibus oppugnantur. Quid paratur puella que
dilectis fruatur. nempe illud apostoli. uiuentis mortua est. Siquid itaq; in me potest esse consi-
liu. si expro creditur. hoc primum moneo hoc obtestor. ut sponsa xpi unum fugiat ueneno.
Haec aduersus adolescentiam prima arma sunt demonum. Non sic auitus quatu inflat
superbia delectat ambitio facile alius caremus uirtus. hic ostet intus inclusus est quo
cumq; pergitur nobiscum portamus inimicum. Quin & adolescentia duplex incendi-
um uoluntatis e. Quid oleum flammę adiciamus. quid ardentia corpusculo somenta igni
um ministramus. Paulus ad timotheum. lam noli inquit aquam bibere sed uino
modico utere propter stomachum tuum. Et frequenter uas infirmitatis. Quid quibus
causis uini potio concedatur. uix hoc stomachi dolor esse quent meretur infirmitas.
Quenobis forsitan de orationibus blandiremur. modicum precepit esse sumendum
medici potius consilio quam apostoli. licet & paulus sit medicus spiritalis. & in timothe-
us in bicillitate super xpus. cuius angeli predicandi non possit implere discursus. Nolo
quin seduxisse meminerat. & uinum in quo est luxuria & bonum est homini uinum
n̄ bibere & carnem non manducare. Noe uinum bibit & inebriatus est. rudi adhuc
seculo. & tunc primum plantata uinea. inebriare uino forsitan nesciebat. Sicut intel-
legas scripturae uignibus sacramentum. margarita est. quippe sermodi & ex omni par-
te forari potest. ^{post} Ebris autem nudatio ^{in lae dicitur} femorum subsequitur est. libido uinea luxu-
ria prius uentor. ^{excenditur} & statim cetera manduca ut enim populus ^{abibit} & surrigerunt ludere;

Loth amicus di in morte saluatus: & dicitur milibus populi solus iustus inuentus. Inebriat
 filiabus suis: & licet ille putaret genus hominum defecisse & hoc facere. liber & ma-
 gis desiderio quam libidine: tamen uirum iustum sciebant hoc nisi ebrium non esse
 futurum. Denique quid fecerit ignorauit. & quamquam uoluntas non sit in crimine
 error in culpa est. Inde nascitur morbo & immanitate inimici israel qui usque ad qua-
 rum & decimam eiusque in eternum non ingreduntur ecclesiam di. Helias cum hiezelabel fugeret
 & sub quercu iacere sessus. uenientia ad se angelos suscitatur & dicitur ei. Surge & manduca. &
 respice. ecce ad cauputeus panis ^{subueniet} plere & uas aque. Ne uera non potuerat di conditum eime-
 rum mutere. & elector & bos. & carnis conuisione mutator. Heliseus filius pphetarum
 mutat ad prandium. & herbas agrestibus eos alens. consonam prandentium audit clamo-
 rem. Moyses in olla homo di: iuratus est coquis. laucior enim mense consuetudinem si habebat.
 Sed farina desuper uicta amaritudinem dulcorauit. eadem spiritus uirtute qua moyses muta-
 uerat mitra. Nec non & illor quoad se comprehendendum uenerant. oculis pariter & mente ce-
 caos. cum samariam nescios induxisset. qualibus epulis refici imperauit auscultata. Ponent
 panem & aquam & manducant & bibant & greuerantur ad dnm suum. Potuit & danielo de
 regis serculis opulentior mensa trans ferretur abbauc mesoch prandium portat arbiter
 rusticorum. Ideoque uir desiderios appellatus est quia panem desiderii non manducavit.
 & uinum concupiscentie non bibit. Innumera bilia sunt scripturis responsa diuina que gu-
 lam damnent & simplices cibos prebeant. Verum quia nunc non est propositum de reu-
 nus disputare. & uerba ex equisui se utuli & uolumus. Hec sufficiant pauca de pluri-
 mus; alioquin ad exemplum hoc poteris tibi ipsa colligere. Quomodo & primus de para-
 diso homo. uentri magis obediens quam do. in hanc lacrimarum ditatur est uallem.
 & ipsum dnm fame satanas temptauerit in deserto. Et apostolus clamat. esis uen-
 tri & uentri esis. di autem & hunc & illa destruet. & deluxoriosus. quos di uenter est.

habent quidam libri et
 lectionibus et pauca
 etiam dicitur.

Idem colit unusquisque quod diligit. Ex quo sollicito uidentur. ut quos saturitas
 de paradiso expulit reducat esurios. Quod si uolueris respondere te nobili stygo ge-
 neratam. semper indelicus semper inplu mis. non posse a uino & ex quo lentioribus cibis absta-
 nere nec his legibus uiuere. districtius respondebo. quic ergo legeua quedi non poter
 si quod di uniuersitatis creator & dnr intestinorum nostrorum rugitu & inamitate uentris
 pulmonumque delectat ardore. Sed quo aliter pudicitia tuta esse non possit. iob doka-
 rus & testimonio ipsius immaculatus & simplex. audi quiddam diabulo suspicet.
 Virtus eius in lumbis eius & potestas eius in umbilico. Oneste uiri mulierisque genita-
 lia immutata sunt appellata. nominibus. Unde & de lumbis dauid super sedem eius imi-
 tatur esse sensurus. & septuaginta & quinque anime introierunt in egyptum que exierunt
 de semore iacob. Et postquam luctante do latitudo femoris eius emarcuit a liberorum
 opere cessauit. Et quia parca facturus est accinctus mortificatisque lumbis & core
 precipitur. & ad iob dicit di. accingere sicut uir lumbos tuos. Et iohannes zona
 pellicia congitur. & apostoli iubentur accincti lumbis habere in manibus euange-
 lu lucernas. Ad huc usque uero que respsa sanguine in capite inuenitur erroris.

In hiezechiel dicit. Non est pectus umbilicus tuus. Omnis igitur aduersus sum uir of diaboli
uir tuus in lumbis est. Omnis in umbilico contra feminas sortitudo. Vis scire ut esse iudici
mus. Accipe exempla. Sam son leone fortior. saxo durior. & quum nudus mulles
persequitur armatus. Indabile mollescit amplexibus. Dauid secundum cor dñi electus
& quum uirum xpm scō ore sepe captauerat. postquam deambulans sup tectum
domus sue. ber sabet captus est nuditate. Adulterio iuxta homicidium. Vbi illud breuiter
adrende quod nullus sit. etiam in domo tuus aspectus. Quia ppter adm penitens loquit
tibi soli peccavi & malum coram te feci. Rex enim erat ealium non tunc bar. Salomon
per quem se cecinit ipsa sapientia quid spiciat accedro libani usq; ad isopum que exu
pparie em. rax sit ad nō quia amator mulierum fuit. & ne aliquis etiam de sanguine sibi
propinquitate consideret. in uilitiam thamar sororis ammonisat exarsit incen
dium. Pigit dicere quod cotidie uirgines tuant quantas de suo gremio. mat perdat
geletra. Super quos sidera superbus inimicus ponat. tronum suum quod pbras exa
uit & habuit ut coluber in foraminibus earum. Gide ut plebs. uiduas ante quam nuptas.
Infelicem conscientiam mīta tam ueste ptegere. Quas nisi tunc ueni dan
fatum prodiderit uagrus. erecta ceruice & ludentib; pedibus incedunt. Nig uero
sterilitate preueniunt. nec dum fati homines homicidium faciunt. Nonnulli
cum senserint concepisse. descelere. abot uiuenera meditantur & frequenter
etiam ipse commor tue. Trum criminum reg. ad inferos perducuntur. homici
de suu xpi adultere. nec dum in xpi filii particide. Iste sunt que solent dicere. omnia
munda mundi. sufficit mihi conscientia mea. Cor mundum desiderat dñ. Cur me
abstineam acris quos credunt dñ adutendum. Et si quando limpide & festiue uolunt
uidere. & sēno ingurgitauerunt. ebrietate sacrilegium copulantes auunt. Absit ut
egome xpi sanguine abstineam. & quam uiderunt tristem atq; pallentem miseram
& monacham & manicheam uocant. Et consequenter. tali enim proposito ieiunium
heresit est. He sunt que p publicum nocte libenter incedunt & fur tuus. oculos
nuabus adolescentium gregem post se trahunt. Que semper audiunt per pphie
tam. facies misericordis facta est tibi in podora festu. purpbra tantum in ueste
sit. Tenuis. sit laxius uterinos decidant. ligatum caput. succus uulior & pamerus
ma forte uolunt. Strictē manuce brachus adherent et & solus genub; fractus
in cessus. Hece est apud illas tota uirginitas. habeant istas. modi laudatores
suos. & sub uirginali nomine lucrosius pereant. Libenter talib; non placemus.
Pudēt dicere. pronefar triste sed uerum est. gnde in ecclesiis azapitarum pestis
introduit. Vnde sine nuptas aliud nomen uxorū. immo unde nouum concubi
narum genus. plus inferam. unde meretricis uniuerse. eadem domb. unocu
biculo. sepe uno tenentur & lectulo. Et suspiciosos nos uocant si aliquid est mem
frat. sororem. deserta. cetilem spernit. uirgo germanum. & cum in eodem ppo
sito esse se simulent. que alienorum spirituale solatium. ut domi habeant
carnale commet cū. Istius modi homines in uerbis salomonis arguit dñ dicens.

Alligavit quis insinu ignem & uestimenta eius non comburentur. Aut ambulavit super
 carbonem igitur & pedes illius non ardebunt. **E**xploris igitur ⁱⁿ & exter minas his
 que nolant esse uirgines sed uideri. Nunc ad te ^{nobilis} mihi omnis dirigitur oratio que quanto pri
 ma romane urbis uirgo esse cepisti tanto tibi amplius laborandum est ne & presentibus bonis
 careas & futuris. Et quidem molestias nuptiarum & incerta conuugia de domestico exem
 plo didicisti. Cum soror tua blesilla ^{esse} maior sed proposito minor post acceptum maritum
 septa mense uiduata est. O infelix humana conditio & futurum nescia & uirginitatis co
 ronam & nuptiarum perdidit uoluntatem. & quidquam secundum pudicitie gradum tenet
 tamen quas illi per momenta sustinere estimas crucer expectantem cotidie in sorore quod
 in se ipsa perdidit. & cum difficilius expta careat uoluptate. minorem continentie
 habere mercedem. Si tamen et illa secuta sit gaudens centenos & sexagenos ^{fructus} de uino sum
 semine castitatis. Nolo habere consortia matronarum. nolo ad nobilium accedere domos.
 Nolo frequenter uideri quod contemnentis uirgo esse uoluisti. sic sibi solent applaudere
 muliercule de iudiciis uiris. & in aliqua positus dignitate. Si ^{ad} imperatoris uxorem concu
 rere ambitio salutaneum. cur tu facis iniuriam uiro tuo. ad homines conuigendi spon
 sa quid speras. Disce in hac parte superbiam scire. scito te illis esse meliorem neque uero est
 te tantum cupio declinare. Congressusque maritorum inflantur honoribus quas se uichos
 greges sequuntur & in quarum uestibus ac tenuitate infilum ^{auri} & in balla texantur. Sed etiam
 si uideat quas uiduas necessitas fecit. non quo mortem optare debuerint maritorum. sed quod da
 tam occasionem pudicitie liberit ^{accepit} arripere. Nunc uero tantum uestem mutat pristina
 immutat ambitio. Precedit caueas ^u uirginitatis ordos uirorum. & tubentibus buccis
 curis facta distenditur. ut ex pueris maritos non admittit re. sed querere. Plena aduato
 ribus domus plena conuiuio. clerici ipsi quos & magister esse oportet ^{doctrina} & tamen osculant
 capita matronarum. & extenta manu ut benedicere eos putet uelle sine sua. primum ac
 capiunt salutandi. Ille uterum que facer dotes suo uident indigere presidio. eriguntur in sup
 biam. & quia maritorum experte dominatum. uiduatis preferunt libertatem. Caste
 uocantur & nonne. & post cenam dubiam aptos somniant. Sunt tibi socii quas ieiunia ad te
 nuant. quibus pallor in facie est. quas & uis probauit & uita. Que cotidie in cordibus suis
 canant. ubi pasces ubi cubas in meridie. Que ex affectu dicunt. cupio dissolui & esse cum christo.
 Esto subiecta parentibus imitare sponsum tuum. Rarus sit egressus in publicum. mar
 tires tibi querant in cubiculo tuo. Numquam causa de erit pcedendi si semper quando neces
 se est percussa sis. Moderatus es cibis. & inuicquam uentis & plenus. Plurime qui pesunt que
 cum uino sint sobrie. ciborum largitate & ebrio. & ad orationem tibi nocte surgenti si indigestio
 & ructu facit & sed manitas. Crebrius lege & discere quam plurima. tenenti codicem
 somnus obrepit & cadentem faciem pagina sua suscipiat. Sunt tibi cotidiana ieiunia
 & profectio faciem fugiens. Nihil yalest biduo triduoque transmissio uicium porta
 re uentrem si parit obruit. & si compensatur saturitate. ieiunium illico mens repleta
 torporat. & inuigata utat spinas libidinum germinat. Si quando senseris exteriorem
 hominem florem adolescentie suscipere. & accepto cibo. cute in lectulo composita dulcis libidinis

110

110

Sophia 110

110

110
110

pompa concussit. Arripe scutum fidei in quo igne diaboli exanguentur sagitte. Om
adulterantes sicut clibanus corda eorum. Et christi comitata uestigis sermonibus eius in terra
dic. Nonne cor nostrum erat ardens in uia cum aperiret nobis scripturas. Et illud ignitum
eloquium tuum seruum tuum dilexit illud. Difficile est humana animam ^{aliquid} namare. Et neces
se est ut quoscumque mens nostra trahat affectus. carnis amor spiritus amore superetur. Desideri
um desiderio restinguitur. quicquid inde minuitur hic crescit. Quin potius semper in gemina su
per lectulo meo innocenti. quiescit que diligit animam meam. Morificate autem membra uestra
super terram. Unde et ipse considerat aiebat. uiuo animam nego. uiuit uero in me christus. Quin morati
cabat membra sua et in imagine pambulat. non tam dicere. factus sum tamquam ut impru
na. Quicquid fuit in me humoris excoctum est. et infirmata sunt ieiunio genua mea. Et ob
litus sum comedere panem meum. uoce gemitus mei adhesit os meam carni mee. Et tunc
cada nocturnum. laua per singulas noctes lectulum tuum in lacrimis. statum tuum in gemitu. uigila et fie
re sicut passer in solitudine. psalle spiritu psalle sensu. Benedic anima mea domino et ne obliuiscaris om
nes tribulationes eius. Quia peritabitur omnibus iniquitatibus tuis quis sanat omnes infirmitates tuas.
Et redempti ex corruptione uitae tuae. Quis enim ex corde dicere potest. quia cinerem quasi panem
manducaui. et potionem meam cum fleu miscbam. Annon flendum est et gemitum cum me
mor sum. serpens inuitat ad illicitos cibos cum de paradiso uirginitatis delectum. tonica
uati pellicis. quae helias ad paradisi sum rediens proiecit in terra. Quid mihi et uoluptati que
in breui perit. Quid cum hoc dulci et morasero carminum sirenarum. nolo illi subiacere
sententia que in homine est latet ad uinatum. In doloribus et anxietatibus paries. Mulieris lexista
sine ea est. et ad uirum conuersio tua. Sic conuersio illius ad maritum que uirum non habet christum.
et ad extremum morte morietur. In his iste coniugii meam positum sine sexu est. Habeant
nuptie suum tempus et titulum. mihi uirginitas in maria dedicata et in christo. Dicat aliquis
et audet nuptias delectare heri que ad domino benedicta sunt. Non est delectare heri nuptias. cum illis
uirginitas anteferatur. Nemo malo bonum comparat. Gloriam et nuptie cum uirgi
nibus sint secundo. Crescite autem et multiplicamini et replete terram. Fertur et multiplicatur
ille qui impletus est et in uirum. Tuum agnum uiculus est. Crescite et multiplicamini hoc exple
tur. eductum paradisi sum et nuditatem. et sicut solia aspiciantia ^{prae} uirginitate nuptiarum.
Nubax et nubatur ille qui in sudore faciei comedit panem suum. Cuius tribulos gene
rat et spinas. Cuius herbe sentibus suffocantur. Meum solum cementa fruge fecundum.
Nominis capiunt uerbum dei sed hi quibus datum est. Alium eanuchum necessitas facit
me uoluntas. Tempus amplectendi. et tempus abstinendi. magis a complexu. Tempus mit
tendi lapides et tempus colligendi. Postquam dedit ritia nationum nati sunt filii habra
ham ceperunt scilicet lapides uolui super terram. Et transiunt quippe mundi istius tenebras
turbines et incurruendi rotas celeritate uoluunt. Consiunt tonicas quin consue
tam deiecerunt tonica perdidit. Quos uagitus delectat infantium in ipso lucis exor
ditio fleuulugentes quod nati sunt. Tua in paradiso uirgo fuit. per pellicias tonicas in
dium ^{supra} nuptias. tua regio paradisi fuit. Serua quod nata est et dic. reuertere in
ma mea in requiem tuam. Et scias uirginitate esse nature nuptias per delictum.

meritum.

110

uirgo nascitur caro denuptis instructu redens quod in radice perdidit. Exiit uirgo de
radice ierre. et flor de radice eius ascendit. Virga mater dñi simplex pura sinceris. nullo
extrinsecus germine coerente ead similitudinem diuione secunda. Virga et flor xps
dicens. ego flor campi et lilium conuallium. ^{Qui a ipalio} loco lapis pñcatur abscessus de monte sine
manub. ^{ppha} significante uirginem nasciturum eē de uirgine. Manus quippe accipiuntur
popere nuptiarum ut tibi sinistra eius subcapite meo. et dextra eius amplexabitur me.
Inhuus sensus congruit uoluntate et illud quod animalia que ante marchā ^{binā} inducun
t immunda sunt. In par numerus mundus. quod moyses et hiesunauē nudis in samitā
pedib. iubentur incedere. Et discipuli sine calcia memos onere et uinculis pellium ad pñca
tionē noui euangeli destinantur. Quod milites uestimentis ihū sorte diuisis caligas non ha
buere quā tollerent. Nec enim poterat habere dñi quod prohibuerat in seruis. Laudo nuptias. lau
do conuuiuium. sed quia mihi uirginē generant. Legō de spinis rosā de tra aurum. ^{de uoluptate} de concā mē
gastium. Numquid quia ^{toadie} tota die arabit. nonne et labores sui fruge labitur. Plus honorari
ē nuptie quando quod de illis nascitur plus amatur. quid in uider matris filij. tuolactenuntia
ē. tur edicata uiscerib. in uo adoleuit sinu. Tu illam uirginem sedula pietate seruaſti. Indigna
ris quod noluit militis uxor esse sed regis. grande tibi beneficium preſtitit. socrus dñe cepiſti. De
uirginib. inquit apte preceptum dñi nō habeo. Cur. quia et ipse uirgo non fuit imperu sed pñca
uoluntatis. Neq. enim audierit sunt que uim uxorem habuisse confingunt. cū de continentia disre
rent et suaderē pñca uim castitate intulerit. golo autē om̄i homines esse sicut me ipsum. ^{binā} sinistra. Dico
autē in nuptis et uidiu bonū eē illis sine pñca uim sicut et ego. ^{circūducendi mulieres fornicat} In alio loco. Numquid nō habemus
potestatem sic et ceteri apostoli. Quare ergo nō habet dñi de uirginitate preceptum. Quia
maior est mercedis quod nō cogit et offeritur. Quia si uirginitas imperata nuptie uideban
tur ablata. Adurissimum erat contra naturam cogere angelos q. uitam ab hominib. torq. re
bid quodammodo damnare quod conditū est. Alia fuit in ueteri lege felicitas. ^{beat} qui habebat se
m̄ in uision et domesticos in iherusalem. et maledicta sterps que nō pariebat. et filij tuos sicut no
uella oliuarum in circuitu merse tue. ^{re} et pmissio diuitiarum. et nō erit infirm̄ in tribub. tuis.
Nunc dicitur nō le lignū arbuteris aridum. habet locū pñca filij et filij. in celestib. sempiternum.
Nunc benedicunt pauperes. et eleazarus diuiti pñca impurpōra. Nunc quoniam firmus est fortior
ē. Vacuus erat orb̄ ^{apud} et ut de ^{apud} tūc erat benedictio liberarum. Propterea et abraham
iam senex cethure copulatur. et iacob mandragoris redimitur. et conclusam uulua in
eclesie figuram. Rachel palca conquiritur. Paulam uero. in crescente segele messid
immisus est. Virgo helias. uirgo heliseus. uirginer multafilij pñca arum. Hieremie
dicitur. et tunc accipias uxorem. Scificatus in uero. captiuitate pñca uxorē p
hibet accipere. Alius uerbis id ipsum apte loquitur. Existimo hoc bonū eē. pñca pñca in
necessitatem. quō bonū est hominū sic eē. Quę est ista necessitas que auferit gaudia nup
tiarum. temp. breuiatum ē. ut qui habent uxores. sint quasi nō habentes. In proximo est
nabchodonosor. promouit se leo decubili suo. quom̄i super bis simo regi seruitura conuugia.
Quo paruular. quos propheta complorē dicens. Adhesit lingua leuitis ad faucem ipsius inſiti.
Paruuli postula uer patē et qui stranger et eis non erat. Inueniebatur ergo ut diximus.

inuiris tantū hoc ^{conscientie} bonum. & indolorib; uirgē eua pariebat. Postquā uero uir-
go in utero concepta & peperit nob; puerum cuius principatus in humero ei dñs for-tem patrē
futuri seculi soluta maledictio est. Mortis per eam uita per mariam. Ideoq; editus uirgi-
nitatis donum fluxit in feminas. qui cepit a femina. Statim ut filius dñi in gremio eius est sup-
nouam sibi familiam instituit. Et quia ab angelis adorabatur in celo habere angelos & in terris. Tunc colo-
fornis capud iudith continens amputauit. Tunc amasi quod dicitur interpretatur iniquitas suo igne con-
bustus est. Tunc iacob & iohannes relicto patre & nauicula sequuntur saluatorem. Ne-
fectum sanguinis & uincula seculi. & curam domus patri relinquentes. Tunc primum auditum ē.
+ qui uult uenire post me. abneget semetipsum sibi. & tollat crucem suam & sequatur me. Nemo
enim miles cum uxore potest ad plium. Discipulo ad sepulturam patris recuperanti nō mittitur.
Gulper fouear habent. & uolucres celos uidos. filius autē hominis non habet ubi capud suum redi-
nit. Ne forsitan contristeris si anguste manseris. quis sine uxore est sollicitus est ex quod dñs
quo modo placeat dño. Quia cū uxore est sollicitus est ea que sunt mundi quomodo pla-
ceat uxori. Diuisa est mulier & uirgo que nō est nupta cogitat que dñs uisit scā corpore & spū.
Nam que nupta est cogitat que mundi quomodo placeat uiro. Quantas molestias habe-
ant nuptie. & quot sollicitudinib; uincantur. in eo libro quem aduersus heluidium debe-
atē marie ppeua uirginitate edidim; puto breuiter expressum. Nunc eadem replicare plon-
gum est. & sic uel placeat de illo potest auris fonticulo. Verum ne penitus uidear ommissis-
se. nunc dicam. Quodcumq; ppter sine inuentione orare nos iubeat. & qui in conuugio debitum
soluit orare nō possit. Aut oramus semp; & uirgines sumus. aut orare desinimus. ut conuugio serua-
mus. & si nuptie inquit uirgo nō peccat. tribulationem tantē carnis habebunt huius modi.
In principio libelli p̄tatur sum me de angustis nuptiarum. nihil omnino aut p̄ca dicitur
rum. & nunc eadem ad moneo ut tibi placeat scire. quot molestias uirgo libera. quot uxor
adstricta est. Legat tullianū ad amicum philosophum. & de uirginitate alias libellas.
& beati cypriani uolumē egregium. & pape damasi sup; hac re p̄tāq; composita. & ambrosianū
qui nup̄ ad iohannem scripsit opuscula. in quib; se tanto fudit eloquio. ut quicquid ad laudem
uirginum pertinet exquisierit. ordinariē p̄t̄. nob; diuerso tramite inceditur.
Virginitatē nō seruumus sed seruam. Nec sufficit scire quod bonū ē nisi custodit aduentus.
quod locū ē. Quia illud iudicium est. hoc laboris. & illud commune cum plurib; hoc cōp̄uēt.
Qui p̄ se uerauerit inquit usq; in finē hic saluus erit. & multuocata p̄ca uel electi. Itaq;
obtestor te coram dō & xp̄o ih̄u & electis angelis eius. ne uasa templi que solis dōtib; uere
concessum est facile in publicam p̄feras. ne factarum dñi quisquam p̄ferat inspicat.
O Zair archam quam n̄ licebat adtingere subita morte p̄stratus est. Neq; enī aureū
uas & argenteum tā karū dō fuit quā templum corporis uirginatis. p̄cessit umbra
n̄ ueritatē. Auquidem simplicit̄ loqueris & ignotus absq; blanda n̄ dispicet. Sed alit̄ impudi-
ci uident oculi n̄ nos. anime palatitudinem considerare sed corporum. Hic Zechas thesau-
rum dñi monstrat asseruit. uidere quod cupissent. Deniq; frequentib; bellis iudga conuul-
sa uasa primū dñi capta atq; trans lata sunt. & in epulas concupinarum greges qua
palma uitioꝝ est honesta pollueret. Baltasar potat in fatalis. ne declinet aureū uas in uerba
mala

Sepe indecent aliquid loquentes temptant membra arbitrium. Si libenti audias ut ego quod
 dicitur: si adridicula quoque soluaris quicquid dixeris laudant quicquid negaueris negant.
 faciam uocant & sciam & lingua nullus sit dolus. Ecce uere xpiancilla dicentis ecce tota
 simplicitas ^{habuit quia} nulla ^{horrida} turpis ^{ruficaria} tribilis; & que ideo forsitan ^{inueni} inueni
 re non potuit. Naturali ducimur malo adulatoribus nostris. Libenti fauimus. Nequamquam nos
 respondeamus indignos. Et alidus ^{omn} & dicitur ^{profundat} tam ad laudem suam intrinsecus anima
 letatur. Sponsa xpi archa est testamenti. extrinsecus & intrinsecus deaurata. Custos legis dñi
 sicut nulla nihil aliud fuit nisi tabule testamenti. ita ^{examine} scilicet nullus sit cogitatus ^{sup hoc pinto}
 suum quam ^{sup} ^{dup} ^{sedere} uult dñi. Mitte discipulos suos ut in pullo arine ^{sedant} ^{curis} ^{secula}
 ribi soluant. Ut paleas & lateres egypti derelinquas. ^{temp} mori se sequaris in heremo. Et terram
 reprobationis introas. Nemo sit qui phibeat. ^{si} ^{ma} ^{foror} cognata germanus dñi tene
 cessariam habeat. Quod si soluerint impedire timeant flagella pharaonis qui populum
 di adcolendum eum nolens dimittere pariter est illa que scripta sunt. His ingres
 sus est templi. omnia que templi fuerant proiecta. Dñi enim zelotus est & non uult do
 mu patri fieri speluncam latronum. Alioquin ubi ^{caue} ^{numerantur} ^{ubis} ^{columbae}
 & simplicitas enegatur. Ubi inpectore uirginis secularium negotiorum cura est uita.
 statim uelum templi scinditur. Sponsus consurgit iratus & dicit. Relinquitur dom
 ura deserta. Lege euangelium & uide quomodo maria ad pedes dñi sedens. marthe
 studio preferatur. & certa martha sedulo hospitalitatis officio dñi atq; discipulis
 eius conuiuium preparabat. Martha inquit. martha sollicita es & turbaris circa plu
 ra. pauca autem necessaria sunt aut unum. maria bona partem elegit ^{que} ^{non} ^{auferet} ^{ab ea}
 & esto tu maria ubi ^{sup} ^{prefero} ^{maria} ^{doctrina} ^{sororis} ^{tue} ^{curis} ^{tenent} ^{et} ^{querant} ^{quomodo}
 xpm hospitem ^{habent}. ^{sup} ^{semel} ^{seculi} ^{honore} ^{piecto} ^{sede} ^{ad} ^{pedes} ^{dñi} ^{sedis}. Inueni
 eum quem querebat anima mea. tenebo eum & nondum tam eum. & ille respondit
 una est columba mea. perfecta mea. una est mater sue electa gentis sue celestis iudei
 ce & iherusalem. Semper secreta cubilis tui custodiat. semper te sponsus. Ludat intrin
 secus. Oras. loqueris ad sponsum, loquitur ille tibi loquitur. Et cum te somnus oppresserit
 rit. uenit post parietem & mittit tibi manum suam per foramen. & tangit uentre tuum. & cre
 me facta consurgens & dices. vulnerata caritate ego sum. & rursum ab eo audies. Or
 tur conclusus soror mea sponsa ^{ortus} conclusus fontis signatus. Caue ne de domo exeat. si uis
 uidere filias regionis aliene. quamuis si habear patriarchas. sunt parente leceris. Dima
 egressa corrumpit. Nolo responsum que ^{uere} ^{pplatear}. nolo circuire angulos ciuita
 tis. Dicar lucei surgam. & circumbo ciuitatem. uisero & implentur & queram quem dilexi
 anima mea. & inuenero. numquid quem diligat anima mea uidistis. nemo tibi respon
 dere dignabitur. Sponsus in plateis non potest inueniri. Arta & angusta uia est que
 ducit ad uitam. Denique requirit quem uerum & inuenit eum uocauit eum & inuenit eum
 Atque utinam inuenire sufficiat. uulneraberis nudaberis & gemebunda narrabis.
 Inuenit me custodes qui circum eunt ciuitatem. percusserunt me. uulnerauerunt me.
 tulerunt terram meam. Si autem hoc exierit patitur illa que dixerat ego dormo.

44. *Cor meū uigilat. & fasciculus stragulis fraxuelis mī mihi in medio ubertum meoꝝ
com morabitur. Quid denob̄ fide que adhuc adolescentule sumus que sponsa in tante cū
sponsa remanemus extrinsecus. Zelotypus est ih̄s n̄ uult ab alio uidere faciem tuam.
Excuses si licet atq; acuseris adhuc to uelamine ^{om̄} contexne. Quasi uel ibidixi adnuntia
mihi quem dilexit anima mea ubi pasceris ubi cubas in meridie. Ne quando fiam sicut
cooperata ^{sup̄ gressus} sodalium tuoꝝ. Indignabitur timebit & dicit. Si n̄ cognoueris te me ipsam
o pulchra in mulieribus egredere tu inuestigis gregum. & pasce hedos tuos in tabernacu
culis pastoꝝ. Si inquit pulchra. & n̄ om̄s mulieres species tua diligatur absponso. Nisi
te cognoueris & in omni custodia serua ueris cor tuum. Ipsi oculos uenē fugeris. egre
diens de thalamo meo & pascer hedor qui statur in sinistris. Itaq; mi eustochia filia do
mina conserua germana. aliu teni & curas. aliud meriti. ^{illud} aliud religionis. hoc caritatis est
nom̄. Audies iam loquentem in populus meus in tra incubata tua. claudo ostium tuum
abscondere pusillū aliquantulum donec pertransseat iradn̄. Foris uagentur uirgines
Aulte tu intrinsecus esto cū sponso. Quasi ostium claueris. & secundum euangelu
p̄ceptum in occulto oraueris patrem tuum. ueni & pulsa h̄c & dicit. Ecce ego sto in te
ruam & pulsa si quis mihi aperuerit intrabo & cenabo cum eo & ipse in eum. & iusta
tam sollicita respondebis. Vox fraxuelis mei pulsantis. Aperi mihi soror mea proxima mea
columba mea perfecta mea. Necess̄ iudicis. dispolia ui mo t̄nucamea quomodo in
duar ex laui pedes meos quomodo inquinabo eos. Illico consurge & aperi. n̄ enim
morante pertransit. & postea conquiritur dicens. Aperi fraxueli meo ^{pertransit} pertransit.
Quidem necesse est ut cordis tui ostia clausa sint sponso. Aperiatur xp̄o. clau
dantur diabulo. secundum illud. Si p̄ potestate habentis ascenderit super to
locum tu n̄ dederis ei. Danhel in cenaculo suo. neq; enī manere poterat in humili fe
nestras adhuc usalem & per ar habuit. & tu habes fenestras aperias. sed undotum
intreant unde uideas ciuitatem dī. Ne aperias illas fenestras de quib; dicitur. mors
intreant per fenestras nostras. Illud quoq; tibi uitandum est caucius ne uane glorie
ardore capiaris. Quomodo inq; ih̄s. potestis credere gloriam ab hominibus accipientes.
Vide quale malū sit quod qui habuerit non potest credere. Nos uero dicamus quo
gloratio mea est & qui gloriat̄ in dño gloriatur. & si adhuc hominibus placerem
xp̄i seruus n̄ essem. & mihi autē absit gloriari nisi in cruce dñi mei ih̄u xp̄i p̄ que
mihi mundus crucifixus est. & ego mundo. & illud. in te laudabimus tota die. in dño
dño laudabitur anima mea. Cum facis elemosinam d̄s solus uidet. & cum uinas
laetit facies. Gestus nec raris munda. nec sordida. & nulla diuersitate notabilis. Nec
obuiam p̄ter euntium turba consistat. & digito demonstreris. Itaq; est mors tuus
sororis est corpusculū deducendum. Caue nedum hec sepius facis ipsa morieris.
Nos atq; religiosa uelut uideri ne plus humilis quam necesse est. Ne gloriam fugien
do gloriam queras. Plures enim pauper tate misericordie ieiunii & b̄n̄os decli
nantes. In hoc ipso placere cupiunt quo placere contempnunt. Et mirū in modum
laus dum uitatur accipitur. Ceteris p̄urbationibus quib; mens hominis gaudet.*

& crescit sperat & embeunt. Plures inuenio ^{terram} gaucios. hoc uitio pauci admodum
 sunt quicquid uerit. Et ille est optimus qui quasi in pulcro corpore rara
 ne uel sordide respergitur. Neque uero moneo ^{ne} de diuitiis gloriari. ne ge
 neris nobilitate iactet. nec ^{te} erit pferat. Scio humilitatem tuam sciote
 ex affectu dicere. Dne n̄ est exaltatū cor meum neque elatis oculi mei. Noui
 apud te & apud matrem tuā super bīā p quam diabolus cecidit. ^{locū} penitus n̄
 habere; Unde & in epistola scribere supersedi; Stultissimū quippe est docere quod
 nouerit ille quem doces; Sed ne hoc ipsum tibi iactantiam generet. quod secti
 iactantiam contempserit. Nec gratia ^{tacta} subrepat ut quia in uisitatibus
 placere desisti. placere coneris in sordibus; & quando inconuenientia fratrum
 ueneris uel sordide humili redas scabello. ^{ne} recauseris indignam f yocem & industria
 quasi confecta ieiunius tenuis & deficientes in uia gressus humeris inuarias
 alterius; Sunt quippe n̄nulli eximianter facies suas utpareant hominibus
 ieiunare. Que statim ut aliquem uiderint in gemescunt dimitunt super ali
 um. & opta facie uix unum oculum liberant ad uidentium; Gestes. pulla cingu
 lum sacchum & sordidissimas pedibusq; uent solus quia uideri n̄ potest est uix
 cibo. Hinc cotidie psalmus ille cantatur. dī dissipabit ossa hominū. sibi placentaum
 Alie uirili habitu ueste mutata erubescunt femine eē quod nate sunt. Crinem ampu
 tant & impudent erigunt facies. eunuchina sunt. Que talibus uestiuntur & cucullis
 fabre factis ut ad infantiam redeant. imitant noctuas & bubones; Sed n̄ tantum
 uideat disputare de femine. uiros quoque fuge quos uideris catenatos; Quib; femi
 nei contra apostolum crines. hirsute barba nigrum pallium. & nudi in pauien
 tia frigores pedes; hec om̄a argumta s̄ diaboli; tale molim antium. tale
 nup̄ sophonium roma congemuit; Qui postquam nobilium inuiderint do
 mos. & delecterint mulierculas oneratas peccatis semp̄ discenter & nūquam
 ad scientiam ueritatis peruenientes. Tristitiam simulant & quasi longa
 ieiunia fortius noctuum cibis protrahunt; Puditi reliqua dicere ne uide
 ar inuehi potius quā monere; Sunt alii demer ordinis hominib; loquar q̄
 ideo ad presbiterium & diaconatum ambiunt. ut mulieres licentius uide
 ant. Omnis his cura de uestib; sibi bene oleat. siper laxa pelle n̄ sollet. cri
 nes calamistris uestigio rotantur. digiti de andis radiant. & ne plantis
 humidius uia spargat. uix inprimunt summa uestigia; Tales cum uideris
 sponsor magis estimato quam clericos. Quidam in hoc omne studium uitā
 q; posuerunt. ut matronarum nomina domusq; moresq; cognoscant;
 & quib; unū qui huius artis ē princeps breuiter strictumq; describam; Quo
 facilis ut magistro cognito. discipulos recognoscas; cum sole festinus exsur
 git. salutandis ei ordo disponit. uarū compendia requiritur. & ne pene us
 q; ad cubacula dormientium senex inportunus ingreditur; Si puluillum
 uiderit. simantale ^{et} eligant. si aliquid domestice suppellectilis. laudat

Alibi. Suppl. iudico.

B

B

ne fillis... sed laxa...

B

B

miratur. ac trepidat & se huc indigere conquirens ritam imperat quam
 extorquet. Quia singule melleunt uiridarium ut b offendere. Hinc in
 mica castitas. iurata ieiunia prandium nidorib; pbat ^{ipsi qui} & ^{quasi cursor est cauitas offende} ^{atorib; abest} ^{pinguis senex} ^{qui} ^{astuta}
 3º papizo nominatur. Os barbarum & exax. inconuicta semp armatum
 quocumq; te uerteris primus infacie est; Quicquid nouum insonuerit. aut
^{auctor} ^{tam} ^{et pnoat} ^{et diomedes} ^{quoz ferocitas apud auctores famosa}
 tantu di ferocer utillum traci regis putet ce germanum. Varus callidus hor
 tus pugnat insidus; Sapienior erat coluber omnib; bestus quas crexit dñs
 dr̄ super tra; Unde apt; nēnū ignoramus inquit. astutias eius. Nec affec̄ te sor
 der nec exquēsite munditie conueniunt xp̄iano. Siquid ignoras. siquid desrip
 turis dubitas. uirōga eū quē uita cōmendat. ^{deusat} ^{deas fama n̄ respbat qui por}
 sit dicere. Disponiam enim uor uno uiro uirginē castā exhibere xp̄o; Aut si
 nēst qui possit exponere melius ^{est} aliquid nec cur securā quācū periculo discere;
 Memō quō in medio laqueoz ambulas & mulcte ueterane uirginet castitatus in
 dubitatz in ipso mortis lumine coronam perdidere demasub; Siq̄ ancille sunt
 comites propositu tu. nee rigari aduersus ear. ne inflex ut domina unum spon
 sum habere cepistis. Cur ment aduersa sit. puocentur & aliz. Onor uirginū
 sit inuitado ceterarum; Quod si aliquam sensit infirmo rem infide. suscipe
 conuolare. blandire. & pudicitia illius sacrluctum tuum; Siquando simulat fu
 gient in ser uicitem huic apte apostolum lege. melius est nubere quā uiri; Hic
^{ante}
^{amicos uincunt} ^{mimas q;}
 uirgines uiduasq; que otiose & curiose domus circum eunt matronarum
 que rubore formis atrita. parasitaz. aut rememox quasi quasdam pestes ab
 lice. Corru ^{punt} ^{luxurari cura est est} mores bonor confabulationes pessime; Nulla illis m
 si uentris ^{cura} ^{et que uentri px̄oma} istius modi ortari solent & dicere. Mi
 catella rebur tuis uere & uuo durnuues. & numquid filus tuus seruus. uinose
 atq; lasciuo quoduis mali insinuant. ac ferres quoq; mentes addilicis molli
 unt. & cū luxoriati fuerint. in xp̄o nubere uolunt; Habentes damnationem
 quia primam fidem uirita fecerunt; Nec tibi deserta multum uisur uideret aut
 linat festiuā carminibus mēro ludere. Non delumbē matronarum saluam
 delicata fecteris. Quer nunc stricut dentibus nunc labus dissolutis balbutientē
 linguam & indimidata uerba moderat. Rusticum putantes omne quod nascat. ad
 eo illis adutierium & ^{ad} lingue placee; que enū communicatio luci ad tenebras.
 qui consensus xp̄i ^{t. ad tē} & belual. Quid facit cum psalterio oratur. cū euangelus. ma
 rōcum apto cicero. Nonne scandalizatur si. site uiderit in doloio reuidentē
 & licet omnia munda mundis. & nihil reiendum. quod cum gratiarum accio
 ne perapit. tamē simul bibere non debemus. calicem xp̄i & calicem demoniorum.
 Reforam tibi meā infelicitatis historiam. cum ante annos plurimos domū pa
 renub; sorore cognatiz. & quod his difficilior est consuetudine. laucioris cybime.
 pp̄i regnū celoē castar se. & hierosolimam militaturus ^{per} pergerem. Bibliotheca

Simul psallat
 simul xpi corp
 accepit

ante

amicos uincunt
 mimas q;

no de ip
 feruima
 qno
 tunc pty fuerit pp̄ iudic postap

quā mihi rome summo studio conficeram carere n̄ poteram; Itaq; miser ego lecturus
 tullium ieiunabam & post nocturnum crebras uigilias post lacrimas quas mihi pro
 p̄ter recordatio peccatorū eximur uisceribus eruebat. ^{me} ^{ip̄su} Placuit sumebatur in ma
 nib; si quando infernū reuersus p̄ph̄etam legere cepissem sermo ostendebat incultus.
 & quia lumen cecis oculis non uidebam non oculorū putabam culpam eē sed solis; Dum ita
 me antiquus serpens ibluderet in me. ^{dia} fer me quadragesima medullis infusa ^{febris} corpus
 inuastit exaustum. & sine ulla requie. quoddam quoq; incredibile sit. Sic infelicia
 membra depasta est ut ossibus uix hereret. Interim parabantur obsequia ^{exequi} & uisus
 me calor ^{coro h̄c p̄sentia iā corpore} in solo tantum tepenti pectusculo palpitabat; Cum subito raptus in sp̄u an
 te tribunal iudicis foras hor. ^{ubi tantū} luminis. & tantum erat excitum stantium
 claritate fulgoris. ut iectus uisus sustinere aspiciere non auderem. Interrogatus conditionē
 xp̄ianū me esse respondi. & ille quirescēdebat. ⁱⁿ moris ait. ciceroniamus es. non xp̄ianū
 ubi thesaurus tuus ibi & cor tuum; Illico obtutu. & in uerba nam cedi me uiserat
 conscientiae magis igne torquebar. Illū meū uersiculum reputans. in inferno autem
 quis constituitur tibi. Clamare tamē cepi & uolans dicere. miserere me dñe miserere
 mei. Hec uox inter flagella resonabat. Tandem ad presidentis genua uoluta quia d̄sti
 terant precabantur ut ueniam tribueret adolescentis. ut in totū locum penitentiā
 commodaret. Exacturus deinde cruciatū sigentium librorū aliquando legis
 sem. Ego quantum constrictus articulo uellem etiam maiora p̄mittere. De uer
 re cepi. & nomē eius dicere obtestans. Dñe si unquam habueris codices seculares. si le
 gero. tenebam. In hec sacramta uerba dimissus reuertar ad superiores. & mirantibus cunc
 tis oculos aperit tanto lacrimarum imbri perfusus. ut uiam incredulorū fidem faceret ex
 dolore. Ne uero sopor ille fuerat aut uana somnia quibus sepe deludimur. teste est tri
 bunal ^{illud} ante quod iacui. iudicium teste quod timui; Ita mihi unquam contigit ta
 lem incidere questionem; Libenter ^{me} ^{memini} habuissem scapulas. plagas sensitse post somnium
 & tanto de hunc studio diuina legere ^{legisse} quanto mortalia antea n̄ legeram. ^{infecti pecunia} ^{sp̄iale mercede} ^{Hon}
 quoc; ubi uitandū est malum n̄ quod aliena n̄ app̄et. hoc enim & publice legi puniunt sed quo
 tua questunt aliena n̄ serues. ^{infecti pecunia} ^{sp̄iale mercede} ^{Hon} ^{infecti pecunia} ^{sp̄iale mercede} ^{Hon}
 Sum alieno inquit fidelis non fuisti. quod uis n̄ est quis
 dabit uob; Aliena nob; auri argentiq; spondera. n̄rā possessio spiritalis est. De qua alibi
 dicit. Redemptio uiri p̄prie diuitie. Nemo potest duob; dominis seruire. & in aīn̄ mōne. idē
 diuitiis. Nā in gentilib; s̄r̄. aut enim unū odit & alterū amabit. aut unū pacib; &
 alterum contempnit; Nemo potest dō seruire & in mammona id est diuitiis; Nā gen
 tilū s̄r̄. & lingua mammona. diuitie nuncupant. Cogitatio uictus. sp̄m̄ sunt fidei.
 Radix auaritie cura gentiliū; Ardicis. puella s̄u delicata. & quem eius manib; laborare non
 possum. si ad senectā uenero. si egrotare ceperis. quis mei miserabitur. Audi ad apostolorū loquen
 tem ih̄m. Necogetis in cordib; uestris. quid induamini. Nō anima plus est quam esca. & cor
 pus ^{plus} quam uestimenta. Respiciate uolatilia celi. quō n̄ ser̄ neq; m̄bunt. neq; congregant in
 orrea. & pat̄ uir̄ celestis pat̄ illa. Si uestis defuerit. liliā spondentur. Si surieris. bestior
 audiet pauperes & esurientes. Si aliquis adflixerit d̄llor. legito ^{pp̄ hoc} conplacet m̄h; in infirmi

Quid m̄n
 ceteri neq;
 pari uolunt

exultauerunt enim
filii in die iudicij
nub; iudicij tunc
dne.

ta tibi datus est mihi stimulus carnis mee. angelus satane quime colas nescis neque
tolla. ^{dei.} ^{et} ^{dne.} Illa tibi semp in ore uox resonet. nudus ex
uiu de utero matris mee. nudus ^{et} ^{rediam.} & nihil inuulimus in mundum utcum ne
auferre aliquid possumus. At nunc ^{plenisq;} ^{f. indeo} quiduas armaria si pare uestib; tunc
mutare cotidie. Et tamen tunc non posse superare. Quae religiosior fuerit. unum ex fi
terit uestimentum. & plenis ^{arcis} ^{dis} sarcinis pannos trahit. Inficiuntur membrana colore
purpurea. aurum liquescit in lictoras. Gemmis codices uestiuntur. & nudus ante fores
earu xpi & mori. Cum manu egerit porrexerint bucinam cum ad aza pem uocauerint
pro concludit. Gid in up nom taceo. nescitira putet nobilissimam mulierem romanarum
in basilica beata petri ^{cum multis} semi uiris antecedentibus propria manu quo religiosior putaretur
singulos nummos dispartire pauperibus. In te a ut uisum nosse p facile est. a ndr quedam pannus
obscita pco cucurrit ut alteru nummu acciperet. Ad quam cu ordine peruenisset. pugnis
porrigitur plenario & tanta criminis reat sanguis effunditur. Radix maloz omnium
cupiditas. Ideoq; & ab aplo idolo seruitur appellatur. Quere primu regnu & iustitia di & hec
omnia adponentur tibi. Non occidit fame dn̄r anima iusti. Iuuenior sui & serui. & non ui
di iustum derelictu nec serm̄ eius querens panem. Helus coruis ministrantibus pasca.
Vidua ^{sa} ^{apta} ^{ena} ipsa cu filius suus nocte mortuus. pphesiam pasca esuriens & muru
in modum caprae. conpleto qualendus uensat. alit. Pbius apostolus. argentu inquit
& auru n̄ habeo. quoda habeo hoc tibi do. In nomine dñi ihu surge & ambula. At nunc mul
tice sermone taceant ^{pe} ^{re} loquunt. fidem & misericordiam n̄ habeo. quod habeo aurum
& argentu non tibi do. Habentes igitur uictu & uestimtu his contenti sim. Audi iacob ino
ratione sua quid postulauit. Si fuerit dn̄r dñs mecum. & serua uerit me in uia hac p qua ego u
facio. & dederit mihi panem ad manducandum. & ueste ad induendum. tantu necessaria
deprecatur est. & post annos uiginti diues dn̄r & dicitur pat. ad terram reuertitur chanaan.
Infinita descriptur exempla suppediunt que auaritiā docent eefugienda. Verum
quia nunc ^{parte} & latere de ea dicitur. & suo xpi annuerit uo lumine. reseruat. Quidante n̄
plures annos n̄ n̄re gestum sit referam. Quidam esurib; parior magis quam auarior.
& nesciens xxx argenteis dn̄m uindictum. c. solidos quor lina texendo adquisierat. mori
ens dereliquit. Inuū est in monachos consilium. Nam in eodem loco circa u. milia diuer
sif cellulis habitabant quid factu opus esset. Alii pauperibus distribuendos esse dicebant.
alii dandos ecte. nonnulli parentibus remittendos. Macharius uero & pambus. & sidorus
& ceteri quos patres uocant. sco in eis loquente spu. de re uerunt infideli dōr esse cum domo
no suo. Dicentes. pecunia tua tecu sit in pditione. Nec hoc crudelitē quis quā factū putant
tantu pro tā egyptū cui n̄ totos iros inuasit. ut unū solidum dimisisset sit crimanis. & qm
monachos fecimus mentionem. & te scio libentē audire que scā. autē paulisp accomoda
Ira sunt in egypto genera monachos. Coenobiū quod illi aufer genuli lingua uocant. non in
commune uiuenter possumus appellare. Anachorite. quos illi. qui soli habitabant p deser
ta. & ab eo quod cul ab hominibus recesserint nuncupant. Tertiu genus est quoddam rem noct
teerrimum atq; neglectum. & quod in n̄a punitia aut solum aut primū est binuit. ter ni.

capit. p. 10
in p. 10

de h
gen
ind

exultauerunt enim
filii in die iudicij
nub; iudicij tunc
dne.

nec multo plures habitant suo arbitrio ac ditione uiuenter. ^{videtur} quod laborauerint in medium ^{partes} conferunt ut habeant alimenta communia. habitant autem in urbibus & castellis. & quasi arsit nā nūta. Quicquid uendiderint maioris est p̄ci. In eos sepe sunt iurga quia suo uiuente orbo non pacuntur se alicui subiectos. Reuera solent certare ieiunij. & rem secreta uictorie faciunt. Apud eos affectata omnia. Laquei manice calige sollicitanter uestis gromor. crebra suspiria. uisitatio uirginum. & tractio clericorum. & si quando ^{festus} dies uenerit. saturantur ad uentum. Hinc igitur quasi quibusdam pestibus eximuntur. ueniamur ad eos qui plures in commune habitant id est quos uocari coenobium diximus. Prima apud eos confederatio est. obedire maioribus. & quicquid iusserint facere. Diuisi sunt per decurias atque centurias. Ita ut nouem ^{thomini} omnibus decimus p̄sente. & rursus decem p̄positos. ^{centesim} sub centeno habeant. Manent separati sed iunctis cellulis. usque ad horam nonam ^{instruuntur est.} iustitiam est quod dicitur. ^{sermo} tristitiam intellegimus. Nemo p̄git ad alium exceptis his quos decator diximus. Ut si cogitationibus forte quis fluctuat. illius consolatur alloquitur. Post horam nonam in commune concurrunt. psalmi resonant. scripturae ex more recitantur. & complentur orationibus cunctisque residentibus. medius quem patrem uocant incipit disputare. Quo loquente tantum silentium fit ut nemo ad alium respicere. nemo audeat exire. ^{pater inquit} dicentibus laur. inflexum est. Audientium tacite uolunt pora lacrimae. & ne in singulis quidem erumpit dolor. Cum uero de regno xpi. de futura beatitudine. de gloria ceperit ad nuntiare uentura. ^{ad oculum} uideat cunctos moderato suspirio. & oculus ^{ad oculum} leuatus intra seducere. Quis dabit mihi pennas sicut columbae & uolabo & requiescam. Post hoc concilium soluitur. & unaqueque decuria cum suo p̄git ad matrem parente. Quibus p̄ singularibus eb domadas uicisim ministrant. Nullus in orbo strepitus. ^{est} nemo comedens loquitur. Quiritur pane. leguminibus. oleis. ^{que} sale. ^{solis} & oleo conuincuntur. Vinum tantum sener accipiunt quibus & paruulis sepe fit prandium utalique fessa sustententur. ^{est} alique non frangunt incipient. Dehinc consurgunt pariter & in mō dicto ad p̄sepia redeunt. Ibi usque ad uesperum. cum suis unusquisque loquitur & dicit quid sit illum & illum. quanta in ipso sit gratia. quantum silentium quam moderatur incessus. Si uisum uiderint consolantur. si uidi amore feruentem cohortantur ad stultum. & quia nocte extra orationes publicas in suo cubili unusquisque uigilat. Circū eunt cellulas singulas & uere approposita quid faciant diligenter explorant. Quem tardiores deprehenderint nūc crepant reddunt simulato quod norunt eum sepius uisitant & prius incipientes uocant magis orare quam cogunt. Op̄ diei statutum est quod decano redditum referatur ^{ad economum} ad centesimum. Quia ipse p̄ singularibus mensis. patri omnium. cum magno reddat tremore rationem. A quo & cum cibi cum facta fuerint degustantur. & quia ^{est} silice cuiquam dicere. tōnicam & raccum. textaque uincis strata n̄ habet. Ille ita uniuersa moderatur. ut nemo quid postulet. nemo de habet. Si uero quis ceperit egrotare transferatur ad exedram latiore. & tanto senum ministerio. ^{am} foueatur ut nec delicias urbium nec matris querat affectum. Dominicus diebus orationi tantum & electionibus. uacant. Quod quidem & omni tempore complentur opusculis faciunt. Cotidie aliquot descripturis discunt.

sermo
qui hunc locum
omnes.

in hac rancia
laur. de
qui. ad dicitur
lacrimant.

Ieiunium totius anni quale est excepta quadra gensima in qua sola conceditur hestric
tuis uiuere. Pentecosten cene mutantur in prandia quo et traditio*n*i ecclesiastice factis fiat &
uentrem ⁱⁿ cibo honerunt duplicato. Tales philo^{ph} plato*n*i sermones imitant. Tales iosephus
graecus in secunda iudaice captiuitatis historia esse nos refert. Veru*m* quia nunc de uirgi
nibus scribens poene superflue de monachis disputauit. Ad tertium genus ueniam quae ana
choritas uocant. Quae decem nobis exeunte excepto pane & sale amplius ad desertum nihil p
ferunt. Huius uitae auctor paulus. Inlustrator antonius. Et ad superiora conscenda m
princeps iohannes baptista fuit. Talem uirum iheremias propheta describit dicens. Bonu*m*
e*st* uiro cum portauerit iugum in adolescentia sua sedebit solus & tacebit qm*ia* sustulit
iugu*m* graue supra. Dabit per uentrem maxillam. saturabitur imperius. quia n*on*
sempiternu*m* abicit d*eu*s h*oc* laborem & conuersationem in carne ^{et} ^{non} ^{carne} ^{se}. Alio tempo
re si uolueris explicabo. Nunc ad propositum redeam. Quia de uirgine differens ad mo
nachos ueneram quae tibi exempla proponens. Nondicam autu*m* & argentu*m* & ceteras oper
sed ipsam t*er*ra celumq*ue* dispicies. & xpo copulata cantabis. Pax mea d*eu*s. Post haec quam
qua*m* apostolus temporare nos iubet. uisus etiam ipse somni oratio sit. tam diuisas ora
di horas habere debemus. Ut si forte aliquo fuerim opere deo uisum ipsum nos ad officium
temp*er*is ammonet. Hora t*er*tia sexta nona diluculum quoq*ue* & uesperum nemo quin er
citat. Nec cib*us* ante sumatur. nisi oratione p*ro*missa nec redat*ur* amens nisi referant
gratie creatori. Noctibus uesperisq*ue* surgendum. reuoluenda descripturis que*rum* memo
rii tenemus. Egreddentes hospicium armet oratio. Regredientibus de platea ora
tio occurrat ante quae sermo. Nec prius corpusculum requiescat. quam anima par
cat. Ad domum actum ad domum incertu*m* manus pingat crucem. Nulli deo uisum. nec aduer
sum filium matris tue ponas scandalum. Tu quis es quia alienum seruum iudicet. suo d*eu*o
stat. aut cadit. Stabit aut*em* potens est enim d*eu*s statueret eum. Nec sibi tu ieiunaueris. pu
ter te ^{si} ieiunaueris e*st* meliorem. Tu ieiunas & uisum. Ille comedit. & forte blandit
Tu uersatione mentis. & uentris esuriam iuxando ^{diriger}. Ille moderatus esca utitur.
& d*eu*o grauias refert. Unde cotidie clamat esaias. male ieiuniu*m* elegi dicit d*eu*s. Quare
indiebus enim ieiuniu*m* inuentur uoluntates uostre. Et om*ni* quis sub potestate uia
sunt. Stimula ⁱⁿ uisum & tibi. Ieiuna ^{atq} ^{paucis} pugnat humilem. ut
quid mihi ieiunatur. Quale illud potest e*st* ieiunium cuius iram fiduciam nox occupat
sed lunam integram derelinquit. Te ipsam considerans. noli in alterius ruina. secundu*m*
tuo opere gloriari. Nec illarum tibi exempla proponas. que*rum* cura facientes. por
tionem reddidit. & cotidianas dom*u*s in pensas supputant. Neq*ue* enim undecim d*eu*o
uide p*ro*ditio n*on* sunt fracta. Nec filio alexandro faciente naufragium. ceteri cursus
fidei substatereunt. Nec dicas illa culla suis reb*us* fruit*ur*. fratres ad eam conueniant & lo
rotor. Numquid ideo uirgo esse desiuit. primo dubium an uirgo sit talis. Non enim
quomodo uide*at* homo uidebit d*eu*o. homo uide*at* in faciem d*eu*o uide*at* in corde. Dehinc etiam si
corpore uirgo est. an spu*m* uirgositate nescio. Apostolus aut*em* ita uirginem definiuit. ut sit se*ci*
corpore & spu*m*. Ad extremu*m* habeat sibi gloriam suam uincat pauli sententiam dilicit.

No
Libri sic
habent. Noctibus
bis utiq*ue* surgens.
Tuberosi. q*ui* r*ati*
d*eu*o debent capere.

No

No

F

stua tur ^{et} uiuat. Nos melius exempla sectemur. pponēbi beata[m] mariam que ante ^{scitit}
puritatis utinā dñi esse mereret. Adquā cum angelus gabriel in uiri specie descendit
se dicens. Ave gratia plena dñs tecū. Consternata p̄nta respondere n̄ potuit. Nūquā
enī auro fuerat salutata. Deniq; nuntium dixit ^{et} loquitur. & que ^{hominem} formida
bat. cum angelo loquit̄ intrepida. ^{Potes} esse & tu mater dñi. Accipe tibi ^{tantum} magnū
nouum. & scribe ^{in eo} stilo hominis. uelocit̄ spolia detrahentis. & cum accesseris ad p̄phētis
sām. & conciperis in utero & peperis filium. dicat in ore tuo. Dñe concepimus & doluimus. sp̄m
saluationis tue fecimus ^{sup̄} terram. Tunc & filius tuus tibi respondebit & dicit. ecce mater mea
& fratres mei. & mirum in modum ille quem in latitudine pectoris tui paulo ante descripsit
ra. quem in nouitate cordis stilo uoluntate signauerat. Postquā spolia ex ^{os} sibi cepert
postquā denudauerit principatus & potestates. & ad ^{ix}erit eas cruci. conceptus adolescit
& maior effectus sponsam te incipit habere de matre. Grandis labor sed grande p̄mum.
ēē quod marit̄ rer. esse quod apostoli. ēē quod x̄p̄ est. Que quidem uniuersa tunc prosunt
cum ⁱⁿ ecclesia sunt. cum in una domo pascha celebramus. Si archam ingrediemur cum nos. si pe
reunte hiericho. raab iustificata nos conturbat. Ceterum uirginet. quales apud diuersas hereses
sunt. & quales apud impurissimum manicheum esse dicuntur. sc̄o r̄a ^{restimanda} n̄ uirginet.
Sienī corporis earū auctor est diabolus. quomodo possunt honorare ^{plastica} hostessū. Sed quia
sciunt uirginali uocabulo gloriosum. subouium pellib. lupos tegunt. X̄p̄m mentē anti x̄p̄stus
& turpitudine uite falsis nominis honore conuertiunt. Gaude soror. gaude filia. gaude
mi uirgo. quod ille simulat. tu uere esse coepisti. Hec omnia que digerimus dura uidentur
ei qui n̄ amat x̄p̄m. Quiaū omnem r̄eti pompam ^{purgantē} habuerit. & uanas duxerit uni
uer ^{sas} ^{sub} sole ut x̄p̄m lucrifaciat. Qui commor tuus est dño suo & consur̄ rex & crucifixus carnem
cum uisus & concupiscitur. libere p̄clamat. Quis nos separabit a caritate x̄p̄i tribulatio. an
angustia. an fames. an p̄sequutio. an nuditas. an pericula. an gladius. & iterum. Certus s̄ueni
quia neq; mors. neq; uita. neq; angelus. neq; principatus. neq; instantia. neq; futura. neque
fortitudo. neq; excelsum. neq; p̄fundum. neq; alia creatura. poterit nos separare ^a caritate
dī que est in x̄p̄o ih̄u dño nostro. Dī filius pro n̄ra salute ^{homofactus} est & filius decem m̄si
bar in utero ut nascatur expectat. In stadia sustinet. cruentus ^{egredit̄} in uolūctur pannis
blanditur. diridetur. Quille cuius pugillo mundus includitur p̄sep̄i continetur angustus.
Taceo quod usq; ad tricesimum annum ignobilis parentum p̄uipitate contentus est. Gerbe
rā & tacti. crucifigit̄ & pro crucifigentib. deprecatur. Quid igit̄ retribuam dño. p̄ omnib. que
retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam. & nom̄ dñi inuocabo. Pretiosa in conspectu dñi
mors r̄cō̄ euit. hec est sola ^{digna} retributio. cū sanguis sanguinē compensat. & redempti cruore x̄p̄i
pro redemptore libent̄ ocumbemus. quis cō̄ sine certamine coronatur est. Abel iustus occidi
tur. abraham perdidit uxorem amittere. & ne inmensum uolum̄ extendam. quere &
inuenio singulos diuersa p̄p̄os. Solut indelicus salomon fuit. & for sitan ideo contruit. ¹¹⁵
Quē enī diligit dñs corripit. Castigataū omnē filium quem recipit. Nonne melius ē
breui tempore dimicare. ferre uallam. armata ^{sumere} lassescere sublarica. & postea gaude
re uictorem quā impotentiam unius hore seruire p̄p̄uo. Nihil amantib. durum est. ¹¹⁵

nullus difficilis cupienti labor; Respice que iacob pro Rachel paxa uxore sustinet; & ser-
uuit inquit scriptura iacob pro Rachel annis uiii. & erant inconspicua eius quasi pauci dies
quia amabat illam. Unde & ipse postea memorat. Indie urebar estu. & gelu nocte; Amem
& nos xpm. semper eius queramus amplexor. & facile uidebitur omni difficile. breuia putabimur
uniuersa que longa sunt. & iaculo illius uulnerati. per horarum momenta dicim. Heu me
quia peregrinatio mea prolongata est; Non sunt enim condigne passioner huius mundi ad
futuram gloriam que reuelabitur in nob. Quia tribulatio patientiam operatur. patientia
probationem. probatio autem spem. spes autem non confundit; Quando tibi graue uidetur esse quod
sustinet. pauli secundam ad corinthios lege. In laboribus plurimus. In carceribus habundan-
tior. In plagis supra modum. In mortibus frequenter. & uidebitur quinquies quadragenas
una minor accepi. Ter uirgis cesus sum. semel lapidatus sum. ter naufragium se-
ci. nocte & die in profundo maris fui. In itineribus. sepius periculis fluminum pe-
riculis exentibus. periculis incuitate. periculis in deserto. periculis in mari. pericu-
lis in falsis fratribus; In laboribus in miseris. in uigiliis multis. infame & siti in ieiuni-
is. in frigore & nuditate; Quia in salutem murum a portione de dextera loquor harum sibi
potest uindicare uirtutem. Obque ille postea confidenter agebat. Cursum consum-
maui fidem seruauit. Super est mihi corona iustitie quam reddet multitudinis; Sic tibi
insultior fuerit contristamur & putamus nos deo prestare beneficium. si aqua uisum bibi-
mur. Calix frangitur. mensa subuertitur. uerba sonant. & aqua tepidior sanguinem
uindictatur. Regnum celorum uim patitur. & uiolenti diripiunt illud. Nisi uim feceris. celorum
regna non accipias. nisi pulsaueris in portam. panem non accipies sacra menta; An non tibi uide-
bitur esse uiolentia. cum caro concupiscit esse quod dicitur esse. & illuc unde angeli corruerunt. ange-
los iudicatura conscendit. Egre clere queso paulus per ^{decurcere} purpore & presentis labores an-
te oculos tuos pinge mercedem. quam nec oculus uidit. nec auris audiuit nec in cor hominis
ascendit; Qualis erit illa dies. cum tibi maria matrem domini choris occurrerit comitata uir-
gineis; Cum post mare rubrum. & submersum casuo exercitu pharaonem. in manibus
tenens. precintus responsurus; Cum tunc domino gloriose enim magnificatus est equum
& ascensorem piecit in mare. Tunc tecta. in tuos loca uolabit amplexor. Tunc ipse
sponsus occurrat & dicit. Surge ueni proxima mea ^{sponsa mea} columba mea quia ^{ecce} huiusmodi tran-
sit. pluuia habet. Sicut tunc & angeli mirabuntur & dicent. Que est ista que respiciens qua-
si diluculum. speciosa ut luna lucida ut sol. Videbunt te filie. & laudabunt. regine
& concubine predicabunt. Tunc ^{alij} & helias occurrat castitatis chorus occurrat. & sarra cum
nuptis ueniet. filia phanuelis. anna cui uindicta. Erunt in diuersis. gregibus. carnibus. &
spiritu matris tue. letabitur illa quod genuit. & exultabit ista quod docuit. Tunc uere sup-
er asinam dominus ascendit. celestem ingredietur iherusalem. Tunc paradisi de quibus salua-
tor effatur. ecce ego & pueri quos mihi dedit dominus. palmas uictorie subleuanter consono ore
cantabunt osanna in excelsis; Tunc ^{benedicere qd dicit in hominibus} milia in conspectu tuorum & tunc tenebunt or-
thasas. & cantabunt canticum nouum. & nemo potest scire. canticum illud. nisi nume-
rus desinitus; Hic sunt quise cum mulieribus. si conuenerunt. huiusque secuntur agnum.
Virgines enim permanserunt.

quocumq; uidit. Quo uerumq; te uana sc̄ti delectat̄ ambitio: quoties in mundo aliquid
uideris gloriosum. ad parad̄ sum̄ m̄te transire dote. Erre incipe quod futura est. & audi
et d̄ponso tuo. Pone me sicut signaculum in corde tuo. sicut signaculū in brachio tuo. & opere
partē ac m̄te mutata clamab. aqua multa n̄ poterit extinguere caritatē. & lumina n̄ coo
periant eam. EXPLICIT SC̄I HIERONIMI PR̄BI EP̄ST̄LA AD PYSIOCHIC̄I DE VIRGINITATE SERUANDA

Nunc ad oceanus De unius uxoris uirgo
Nympha fili oceanus fore putabam indulgentia principis calomniam sustinere
redē. & decarterib; exeuntes post sordēs ac uestigia catenarū dolerent alios relaxatos. In euan
gelio audit inuidus salutar aliene. amice n̄ ego bon̄ quare oculus tuus nequam. Condu
sit d̄ omnia sub peccato ut omnib; miseretur. Ubi habundauit peccatum. sup̄ habundē
gratia. Cetera s̄ egypti primogenita. & neuim̄ tum quidem israheliticum. in egypto derelictum.
& consurgē mihi caua heresis. atq; olim emortua uisera contritum capud leuat. que n̄ ex
parte ut ante consueuerat. sed totum xp̄i subruit sacramentum. Dicendo enim eē aliqua
que xp̄i n̄ possit purgare sanguine suo. & tā profunda scelera pristinosq; in uiri corporib; atq; ani
mi cicatrices. ut medicina illius attenuari n̄ queant. Quid aliud egit. nisi ut xp̄i frustra
mortuus sit. Frustra autē mortuus ē. si aliquos n̄ potest uiuificare. m̄tē iohannes baptista
& digito xp̄m. & uoce demonstrans. ecce agnus d̄i qui tollit peccata mundi. Si adhuc in seculo
quos xp̄i peccata n̄ tulerit. autem ostendendi sunt. n̄ esse de mundo quos xp̄i ignorat indulgen
tia. aut si de mundo sunt. eligendum eū ubi alterum liberati a peccatis xp̄i potentiam adhuc
rei in bicillitate p̄bant. Sed abn̄ de omnipotente credere quod in aliquo impotens sit. Omnia
que pat̄ facti. & filius facti similiter. infirmitas filii redundat ad patrem. cuncta ouicula membra
portata s̄ uoce apostoli. eptē xp̄i gratiam sonant. & neparum uiderētur simplex gratie nunci
patio. Gratia inquit uob; & pax multiplicē. Multiplicatio p̄mittitur. & nobis pauca
adfit mat̄. Quos n̄ ista nostri p̄blematum. Carterius in sp̄m ep̄scopi. homo. & s̄tate uobis
& sacerdotio. unam ante quam baptisat̄. alterā post lauacrum. priora mortua dux̄ uxore.
& arbitrar̄ eum contra apti factum sententiam quincatalogum uirtutum ep̄scopi. unius
uxoris uirum p̄cipit ordinandum. Miror autē te unū p̄traxisse in medium. cum omnis mundus
h̄ ordinacionib; plenus sit. Non dico de presbiteris. n̄ de inferiore gradu. ad ep̄scopos uenio. quos
si singillatim uoluerō numerare. tantus numerus congregabitur. ut ariminentis s̄ n̄ odi mul
tudo superē. Sed & indecent est. sic unū ueri. ut plures accusare uideatis. & quem ratione
n̄ possis. peccantium sociate defendas. Sustinui rome uiro eloquentissimo cornuatū ut di
c̄t̄ filogisimū. ut quocumq; me uerterem. strictus teneret. Uxorem inquit ducere. peccatum
ē an̄ non. Ego simplex & quinsidiar̄ uitare nescirem dedi n̄ esse peccatum. Rursum alius p̄po
sui. in baptisate bona opera dimitte uirt̄ animala. & in hac eadem simplicitate respondi. pec
cata dimitte. Cum me securū putarem cepertunt mihi hinc inde cornua increcere. & ab
scondita prius acies dilatare. Siquis uxorē ducere n̄ est peccatum. baptisatum autē peccata
peccata dimitte. Quicquid non dimitte reseruat. Illico mihi quasi a fortissimo pugillo per
cussus essem. ante oculos caligo obseruari cepit. Statimq; recordatus chrisippi. sophisma
tis. simentis. idq; uerum dicit. mentiris. & in me reuersus conueri in aduersariū p̄positionis.